

ADRODDIAD I'R CABINET Hydref 9^{fed}, 2012

Aelod Cabinet: Y Cyng. Sian Gwenllian – Aelod Cabinet Addysg a Plant a Phobl Ifanc

Pwnc: Cynllun Blaenoriaethau – Maes Trefniadaeth Darpariaeth Addysg

Swyddog Cyswilt: Iwan T Jones – Cyfarwyddwr Corfforaethol

Y penderfyniad a geisir/ Pwrpas yr adroddiad

Argymhellir y dylai'r Cabinet dderbyn y cyfeiriad sy'n cael ei amlinellu yn yr adroddiad hwn gan nodi cynnwys y Cynllun Blaenoriaethau sydd yn cynnwys materion penderfynwyd arnynt eisoes, ac yn ychwanegol;

- i. Penderfynu blaenoriaethu adolygiad o ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal Y Groeslon, i gynnwys Carmel a Bronyfoel (Fron).
 - ii. Penderfynu bwrw mlaen a symud trafodaeth sefyllfa ysgolion Meirionnydd gan adrodd ymhellach ar fanylion y cynllun i'r Cabinet
 - iii. Penderfynu cynnal gwaith ymchwil i sefyllfa llefydd gweigion yn ysgolion y sir ac ystyried cynlluniau i leihau llefydd gweigion
-

Sylwadau Aelodau Lleol

Bydd Aelodau Lleol perthnasol wedi derbyn gwahoddiad i gyfarfod y Cabinet

I. CYFLWYNIAD A CHEFNDIR

- I.1 Yn ystod cyfnod y Cyngor diwethaf datblygwyd Strategaeth Ad-drefnu Ysgolion – 'Addysg Gynradd o Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd'¹ gan Weithgor trawsbleidiol. Yn Ebrill 2009, cefnogwyd y strategaeth yn ddiwrthwynebiad gan y Cyngor Llawn gan osod gweledigaeth, amcanion ac egwyddorion clir ar gyfer y gwaith o adolygu trefniadaeth ysgolion y Sir. Yna, wedi cyfnod o weithredu'r strategaeth fe'i hadolygwyd yng nghyfarfod y Cyngor Llawn ar 16 Rhagfyr 2010, ac o ganlyniad gwnaethpwyd rhai newidiadau i weithrediad y Strategaeth.
- I.2 Yn ystod yr un cyfnod, datblygwyd a chefnogwyd uwch strategaeth, 'Rhaglen Strategol - Tuag at 2025'² gan y Cyngor Llawn ar 21 Hydref 2010. Darparwyd y ddogfen hon fel sylfaen strategol i osod cyfeiriad i ddatblygiadau ym maes addysg a hyfforddiant yng Ngwynedd am y 15 mlynedd nesaf. Cyflwynwyd y rhaglen yng nghyd-destun polisiau a

¹ Atodiad 1 - 'Addysg Gynradd o Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd'

² Atodiad 2 – 'Raglen Strategol – Tuag at 2025'

chynlluniau sydd ar y gweill - yn lleol ac yn genedlaethol - i drawsnewid gwasanaethau a ddarperir ar gyfer plant, pobl ifanc a'u teuluoedd.

1.3 Mae'r achos dros newid yng nghyfundrefn addysg Gwynedd yn glir. Dyma rai o'r penawdau:

- Yr angen i sicrhau fod plant a phobl ifanc y Sir yn derbyn profiad addysg o'r radd flaenaf a hynny mewn amgylchedd dysgu derbyniol i ddysgwyr ac addysgwyr yr unfed ganrif ar hugain.
- Mae **nifer disgyblion cynradd y Sir wedi lleihau 25% ers 1975** (2,750 yn llai o ddisgyblion)
- Mae **28% o lefydd gweigion** o fewn ysgolion Gwynedd, **y ganran uchaf yng Nghymru**. Golyga hyn fod dros 6,400 o lefydd gweigion yn ein hysgolion sydd yn golygu fod adnoddau yn cael eu gwario pob blwyddyn ar gynnal adeiladau a chyfundrefnau aneffeithlon yn hytrach nag ar addysg plant a phobl ifanc y Sir.
- Mae angen adolygu i sicrhau fod y nifer cywir a phriodol o ysgolion yn y manau cywir o fewn y Sir.
- Mae **31 o ysgolion cynradd y Sir yn derbyn rhyngddynt £600k o gymorth ariannol ychwanegol oherwydd diffyg niferoedd disgyblion (blwyddyn ariannol 2012/13)**.
- Yng Nghymru dim ond 12 (5%) o ysgolion uwchradd sydd gyda **llai na 400** o ddisgyblion. O'r 12 yma **mae 6 ysgol uwchradd yng Ngwynedd gan gynnwys pob un o ysgolion uwchradd Meirionnydd**.
- Sylwadau a beirniadaeth rheoleiddwyr fel Swyddfa Archwilio Cymru, Estyn a Llywodraeth Cymru bod angen sicrhau fod y defnydd cywir a mwyaf effeithlon o adnoddau yn cael ei wneud er mwyn sicrhau ansawdd addysg plant a phobl ifanc nawr, ac i'r dyfodol.

1.4 Yn seiliedig ar y cyfeiriad strategol y cytunwyd arno, aethpwyd ati i weithredu rhaglen o drawsnewid. Yn gryno, dyma ddeilliannau'r cynlluniau hyd yma:

- Mae trafodaethau ar ddyfodol trefniadaeth ysgolion wedi eu cynnal yn nalgylchoedd Tywyn, Y Berwyn (Bala) a rhan o ddalgylch Y Gader (Dolgellau).
- Mae'r trafodaethau hyd yma wedi cwmpasu **21 o ysgolion**.
- Mae'r Cyngor **wedi sicrhau y bydd addysg wledig yn cael ei gynnal** yn ardaloedd Tywyn, Dolgellau a'r Bala mewn ysgolion hyfyw a chynaliadwy i'r dyfodol.
- Bydd **ysgolion gwledig a threfol** yn yr ardaloedd hyn **yn cael eu huwchraddio**
- Mae cynlluniau arloesol ar droed sydd **yn torri tir newydd** (datblygir sefydliadau addysg gydol oes yn Bala a Dolgellau, a sefydlir Ysgolion Ardal Gwledig – ac un o'r rheiny ar ddau safle).
- Bydd y cynlluniau o fewn y Cynllun Blaenoriaethau yn arwain at **fuddsoddiad o £44miliwn i wella a datblygu ysgolion**. Bydd pob ymdrech i gadw'r budd yn lleol drwy brosesau caffael er mwyn rhoi cyfle i gontractwyr lleol elwa o'r buddsoddiad.

2. CYD-DESTUN / YSTYRIAETHAU PELLACH

2.0.1. Mae cyd-destun deddfwriaethol a strategol cenedlaethol a lleol i'r cynllun trawsnewid yma. Yn y rhan yma eglurir y cyd-destun yr ydym yn gweithio ynddo.

2.1 Cyd-destun Strategol Cenedlaethol

- 2.1.1. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae Llywodraeth Cymru wedi mynegi dyhead i wella safonau ac effeithlondeb y gyfundrefn addysg yng Nghymru. Wedi cyhoeddi Adroddiad Pisa (Rhagfyr 2010) sydd yn cymharu perfformiad a safonau addysg ar draws nifer fawr o wledydd, bu cryn sylw i rai o wendidau'r system yn genedlaethol yng Nghymru. Er bod perfformiad disgyblion yng Ngwynedd yn parhau i fod gyda'r uchaf yng Nghymru, rydym yn benderfynol o wella ymhellach gyrhaeddiad addysgol a dysgu plant a phobl ifanc mewn nifer o feysydd gwahanol, ar draws yr holl Gyfnodau Allweddol. Byddwn yn rhoi mwy o bwyslais ar leihau'r gwahaniaethau mewn perfformiad o fewn ysgolion a rhwng ysgolion, ac yn sgil hynny, codi lefelau cyrhaeddiad yn gyffredinol.
- 2.1.2. Yn ogystal, mae llawer o sylw diweddar ar leihau nifer llefydd gweigion yng Nghymru. Cyhoeddwyd adroddiad gan Estyn³ sydd yn nodi;
“Pan fydd lefelau uwch na'r angen o leoedd ysgol, mae adnoddau'n cael eu defnyddio'n aneffeithlon a gellid eu defnyddio yn well i wella ansawdd yr addysg ar gyfer pob dysgwr”.
- 2.1.3. Yna yn dilyn hynny, anfonwyd llythyr at holl Awdurdodau Cymru gan Y Gweinidog Addysg a Sgiliau⁴. Yng ngeiriau'r Gweinidog...**“mae pob lle gwag yn dreth ar bob un dysgwr...”**.
- 2.1.4. Yn y llythyr mae'r Gweinidog yn nodi yn glir ei ddisgwyliad fod pob awdurdod sydd â mwy na 20% o lefydd gwag yn y sector cynradd neu uwchradd yn nodi pa gamau y bwriedir eu cymryd i leihau'r lefel yn is na 15% erbyn Ionawr 2015.
- 2.1.5. Mae Estyn a'r Llywodraeth wedi mynegi pryder am y defnydd aneffeithiol o adnoddau. Yn ôl Estyn, mae pob lle gwag yn adlewyrchu hyn drwy wario ar gynnal cyfundrefnau (dyblygiadau gweinyddol a rheolaethol, a chostau cynnal adeiladau a systemau ayb), yn hytrach nag yn uniongyrchol ar addysg ein plant a phobl ifanc.
- 2.1.6. Yng Ngwynedd mae'r ganran uchaf o leoedd gweigion yng Nghymru (ac yn bedwerydd o ran nifer – dros 6,400).
- 2.1.7. Lluniwyd ymateb gan Aelod Cabinet Addysg Gwynedd i'r her yma⁵. Cydnabuwyd bod gan Wynedd gyfraniad i'w wneud o ran lleihau llefydd gweigion o fewn ysgolion y Sir. Ond, nodwyd yn glir fod ymateb i'r her o fewn cyd-destun darparu addysg mewn ardal wledig fel Gwynedd yn hynod o anodd oherwydd pellteroedd teithio a dyraniad poblogaeth, a bod angen adnoddau cyfalaf i wireddu cynlluniau i leihau llefydd gweigion. Gwnaethpwyd yn glir mai un ffactor a ystyrir ydyw llefydd gweigion, a bod llu o ffactorau eraill yn cael eu hystyried wrth lunio argymhellion ar gyfer sefyllfaoedd yng Ngwynedd.

³ Atodiad 3 – Adroddiad Estyn Mai 2012 - *‘Sut mae lleoedd dros ben yn effeithio ar yr adnoddau sydd ar gael i wario ar wella deilliannau ar gyfer disgyblion’*

⁴ Atodiad 4 – Copi o lythyr y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar yr angen i leihau llefydd gweigion

⁵ Atodiad 5 – Copi o lythyr yr Aelod Cabinet yn ymateb i lythyr Gweinidog Addysg a Sgiliau

2.2 Rhaglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain (Rhaglen Ysgolion 21G)

- 2.2.1. Yn ystod 2009 cyhoeddwyd rhaglen newydd gan y Llywodraeth ar gyfer uwchraddio holl ysgolion Cymru dan faner Rhaglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain. Mae'r rhaglen newydd yn uno holl grantiau cyfalaf Llywodraeth Cymru dan un rhaglen fuddsoddi.
- 2.2.2. Cafwyd datganiad gan Weinidog y Llywodraeth ar 5 Rhagfyr 2011 yn nodi pa gynlluniau o'r rhai gyflwynwyd gan Wynedd a fu yn llwyddiannus. **Cyhoeddwyd fod Cyngor Gwynedd, mewn egwyddor, wedi llwyddo i sicrhau amlen fuddsoddi gwerth mwy na £36 miliwn** yn ychwanegol i'r buddsoddiad a ddenwyd drwy ffynonellau trosiannol. Nodir mai'r cynlluniau canlynol fu'n llwyddiannus ar y cam cyntaf;

CYNLLUN	COST Y CYNLLUN (Amcangyfrif)
Dalgylch Y Berwyn	£10.27m
Rhan o ddalgylch Y Gader	£3.60m
Canolfan Rhagoriaeth Addysg Arbennig	£12.40m
Ardal Y Groeslon	£4.84m
Glancegin	£5.11m
CYFANSWM	£36.22m

- 2.2.3. Bydd gwaith pellach i'w wneud i ddenu'r arian yma gan y Llywodraeth, a bydd angen sicrhau achosion busnes cadarn sydd yn dangos fod y buddsoddiad yn; cwrdd ag anghenion strategol, rhoi gwerth am arian, ac yn welliant ar unrhyw sefyllfa bresennol. Mae'r Llywodraeth wedi awgrymu yn gryf mai cyfyng fydd y cyfleoedd pellach i ddenu cyfalaf am rhai blynyddoedd (hyd at oddeutu 2017/18).

2.3 Cyd-destun Deddfwriaethol

- 2.3.1. Yn dilyn adolygiad o'r ddeddf bresennol, mae Mesur Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) wedi ei gyflwyno gan Lywodraeth Cymru. Rhagwelir ar hyn o bryd y bydd y mesur yn ddeddfwriaeth yn ystod 2013. Mae'r Mesur yn edrych i symleiddio'r broses statudol o newidiadau trefniadaeth addysg ac hefyd symud grym penderfyniadau yn fwy lleol. Bydd angen ystyried y newidiadau deddfwriaethol arfaethedig ac ymateb yn briodol.

2.4 Cyd-destun Strategol Lleol

- 2.4.1. Fel cyd-destun strategol lleol, soniwyd eisoes am strategaeth 'Tuag at 2025' a 'Strategaeth Addysg o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd'. Mae strategaethau a chynlluniau eraill o fewn Cynllun Strategol y Cyngor yn gyd-destun pwysig ar gyfer y maes yma, a dyma rai ohonynt;
- Prosiect Torri'r Cylch
 - Trawsnewid Gwasanaethau i Blant a Phobl Ifanc gydag ADY
 - Trawsnewid Addysg a Hyfforddiant Ôl-16
- 2.4.2. Yn ogystal, ers yr etholiad ym Mai 2012 - mae'r Aelod Cabinet dros Addysg wedi amlinellu ei blaenoriaethau ac yn greiddiol yn hyn mae gweledigaeth a dyhead i greu cyfundrefn addysg fydd yn mynnu ansawdd i'r dyfodol. Cyflwynwyd y papur hwn gerbron

Grŵp Cynllunio Strategol Uwchradd Gwynedd ar 12 Gorffennaf 2012, Pwyllgor Craffu Gwasanaethau 31 Gorffennaf 2012 a gerbron Fforwm Penaethiaid Cynradd y Sir.

- 2.5 Mae'r wybodaeth uchod yn gosod cyd-destun ar gyfer llunio Cynllun Blaenoriaethau rhaglen waith trefniadaeth ysgolion am y blynyddoedd nesaf.

3. RHESYMAU DROS ARGYMELL Y PENDERFYNIAD

- 3.0.1. Felly, wrth ystyried cyfeiriad y strategaeth, y cyd-destun ehangach a'r hyn sydd wedi ei gyflawni'n barod, argymhellir rhai meysydd penodol i'w blaenoriaethu:
- A) Cynlluniau arfaethedig sydd eisoes wedi eu penderfynu a chynlluniau Rhaglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain,
 - B) Sefyllfa niferoedd disgyblion ysgolion cynradd ac uwchradd Meirionnydd,
 - C) Sefyllfaoedd argyfyngus
 - Ch) Sefyllfa llefydd gweigion

3.1 Cynlluniau arfaethedig a chynlluniau Ysgolion 21G

- 3.1.1. Fel y nodwyd, mae'r Cyngor wedi, neu wrthi'n mynd drwy'r, prosesau statudol ynglŷn ag ad-drefnu dyfodol darpariaeth mewn rhai ardaloedd. Yn ogystal, mae rhai cynlluniau penodol wedi eu hadnabod sydd i dderbyn buddsoddiad sylweddol drwy Raglen Ysgolion 21G.
- 3.1.2. Bydd angen sicrhau fod y cynlluniau hynny sydd eisoes wedi eu penderfynu yn cael eu gwireddu yn nalgylchoedd Tywyn, Y Berwyn a'r Gader.
- 3.1.3. Mae penderfyniad gan Gyngor Gwynedd i sicrhau cyfraniad yr Awdurdod tuag at y cynlluniau, ac mae'r Llywodraeth wedi nodi fod cynlluniau'r Cyngor wedi llwyddo yng ngham cyntaf y broses ariannu. Mae camau dilynol ar gyfer sicrhau cyfraniad Llywodraeth Cymru, a bydd angen dilyn rhaglen waith er mwyn gwneud hynny. Bydd camau cynhwysfawr a thrafodaethau i'w cynnal ar gyfer rhai o'r prosiectau mwyaf e.e. y Ganolfan Rhagoriaeth Addysg Arbennig newydd a champws gydol oes yn Bala.

3.2 Sefyllfa Niferoedd Disgyblion Ysgolion Cynradd ac Uwchradd Meirionnydd

- 3.2.1. Mae'r broses o ad-drefnu ysgolion wedi cychwyn yn nifer o ysgolion cynradd Meirionnydd, - dalgylchoedd Tywyn, Y Berwyn ac Y Gader. Blaenoriaethwyd y dalgylchoedd hyn oherwydd sefyllfa fregus yr ysgolion cynradd. Fel y datblygodd y drafodaeth yn y dalgylchoedd hyn, penderfynodd Cyngor Llawn 16/12/2010 ymestyn adolygiad trefniadaeth darpariaeth addysg i gynnwys elfennau traws-sector – meithrin, cynradd, uwchradd, arbennig a modelau gydol oes.
- 3.2.2. Mae trafodaeth cychwynnol ynglŷn â sefyllfa ysgolion uwchradd Meirionnydd wedi ei chynnal mewn fforymau gwleidyddol yn ystod y Cyngor diwethaf a gan Benaethiaid Uwchradd yr ardal, a chafwyd consensws fod rhaid cynnal trafodaeth pellach ynglŷn â'r sefyllfa. Mae pryder ynglŷn â niferoedd gostyngol disgyblion cynradd ac uwchradd yn yr ardal. Cynhaliwyd trafodaethau fel a ganlyn:
- Gweithdy gydag Aelodau Meirionnydd -15 Gorffennaf 2011
 - Adroddiad yn dilyn y Gweithdy i'r Pwyllgor Craffu Plant a Phobl Ifanc - 22 Medi 2011

- Adroddiad ar dueddiadau demograffig i'r Pwyllgor Craffu Plant a Phobl Ifanc - 9 Rhagfyr 2011
- Bu trafodaethau yn y cyfnod hwn yng Ngweithgor Trawsbleidiol Ad-drefnu Ysgolion yn ogystal

3.2.3. Yn sgil canfyddiadau gwaith cynnar a dyhead Aelodau Lleol Meirionnydd i fwrw mlaen a'r mater yma, mae angen cynnal adolygiad a thrafodaeth ar ddyfodol addysg ym Meirionnydd er mwyn adeiladu ar y gwaith trawsnewidiol sydd eisoes wedi cychwyn yn yr ardal.

3.3 **Sefyllfaoedd Argyfyngus**

3.3.0.1. Nodwyd yn y Strategaeth 'Addysg o'r Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd' fod angen sicrhau modd i fedru rhoi sylw i sefyllfaoedd rhai ysgolion sydd yn fregus:

"Dylid ystyried gwybodaeth broffesiynol berthnasol er mwyn tynnu sylw at sefyllfaoedd argyfyngus o fewn y Sir sy'n amharu yn uniongyrchol ar ansawdd addysg a phrofiadau disgyblion (e.e. niferoedd bychan iawn mewn ysgol, cyflwr adeiladau'r ysgol yn hynod ddrwg, methu recriwtio pennaeth)".

Bellach, mae wedi amlygu fod dau gategori penodol o sefyllfaoedd argyfyngus sydd angen sylw; sefyllfaoedd argyfyngus oherwydd cyflwr adeiladau ac addasrwydd adeiladau a sefyllfaoedd sy'n fregus oherwydd niferoedd isel

3.3.1. Cyflwr/Addasrwydd Adeiladau

3.3.1.1. Mae'r Strategaeth yn nodi'r angen i sicrhau'r hyblygrwydd i gychwyn trafodaeth oherwydd bod angen buddsoddi yn sylweddol i wella'r ddarpariaeth addysg mewn ardal benodol. Mae'r sefyllfaoedd hyn yn cael eu hadnabod drwy arolygon cyflwr ac addasrwydd trwy Wasanaeth Eiddo'r Cyngor.

3.3.1.2. Un sefyllfa sydd eisoes wedi ei hamlygu gan y Cyngor (cyfarfod 16/12/2010) yw sefyllfa cyflwr adeilad Ysgol Y Groeslon. Oherwydd cyflwr rhan o adeilad yr ysgol bu yn rhaid trefnu mesurau eraill i ddarparu addysg yno o fis Medi 2012 ymlaen ac mae yn rhaid blaenoriaethu sylw i'r sefyllfa hon.

3.3.1.3. Yn y gorffennol cyflwynwyd cais ariannol i Llywodraeth Cymru am arian i adeiladu ysgol newydd yn Y Groeslon ond bu'n aflwyddiannus gan nad oedd y cynllun busnes yn ymateb i anghenion strategol ehangach.

3.3.1.4. Er mwyn sicrhau fod yr adnoddau angenrheidiol ar gael o Raglen Ysgolion yr Unfed Ganrif ar Hugain – bydd angen sicrhau fod cynllun busnes cadarn yn cael ei ddatblygu sydd yn dangos fod y Cyngor yn ymateb yn strategol i ddarpariaeth anghenion yr ardal i'r dyfodol. Felly, bydd yn rhaid sefydlu panel adolygu lleol i drafod dyfodol darpariaeth addysg yn yr ardal.

3.3.2. Diffyg Niferoedd

3.3.2.1. Yn ystod y blynyddoedd diwethaf mae rhai plant, staff a thrigolion Gwynedd wedi wynebu sefyllfaoedd heriol ble mae nifer disgyblion sy'n mynychu ysgol wedi disgyn i

lefelau isel iawn. Gall nifer disgyblion mewn ysgol ddisgyn mor isel nes ystyrir yn sefyllfa argyfyngus. Mewn sefyllfa o'r fath, rhaid ystyried tegwch i'r disgyblion a'r staff. Rhaid ystyried bod adnoddau ysgol yn gyfyngedig a ddaw'n anodd i un athro/athrawes arwain a sicrhau darpariaeth addas a phriodol o'r cwricwlwm cyfan.

3.3.2.2. Yn 2009 bu i Ysgolion Rhydyclafdy, Llawrybetws a Croesor gau oherwydd niferoedd isel iawn (cyn lleied â 4 o blant). Ym Mawrth 2011, bu i Ysgol Abergynolwyn gau ar ôl i niferoedd ddisgyn i 14 o ddisgyblion. Yn 2010 bu i ysgol arall gysylltu â'r Adran Addysg i geisio ymateb i sefyllfa niferoedd disgyblion isel. Pleidleisiodd y llywodraethwyr ar y pryd i barhau a'r sefyllfa am flwyddyn ychwanegol ac adolygu pryd hynny.

3.3.2.3. Mae'n bwysig felly fod gan y Cyngor weithdrefn i fynd i'r afael â'r ysgolion argyfyngus hynny mewn modd effeithiol a hyblyg. Mae'r hyblygrwydd a'r gallu i ymateb yn amserol i sefyllfaoedd fel hyn yn lleihau ansicrwydd i ysgolion, staff, disgyblion a rhieni. Nid yw gadael i ysgolion gau ohonynt eu hunain, gyda niferoedd disgyblion yn lleihau bob blwyddyn nes dod yn anghynladwy yn dderbyniol. Bydd angen datblygu mecanwaith addas i fonitro ac asesu sefyllfaoedd ysgolion, gan ymateb yn briodol pan fydd niferoedd yn disgyn yn unol â'r hyn nodwyd mewn dogfen a baratowyd gan Ffederasiwn Penaethiaid Cynradd y Sir;

'Y mae ysgol sydd â llai na nifer penodol o blant a'i rhagolygon o safbwynt niferoedd yn isel, yn anghynladwy. Wrth nodi hyn dylid ystyried cyd-destun ysgol yn ei hardal gan gynnwys a fyddai'r plant yn medru mynd i ysgol arall yn hwylus, llefydd gweigion a niferoedd staff. Cytunwyd bod ysgol sydd â llai nag ugain o ddisgyblion yn y categori yma⁶.

3.4 Yr Angen i Leihau Llefydd Gweigion

3.4.1. Yn dilyn yr adroddiad gan Estyn (Mai 2012) a'r her ddilynol osodwyd gan y Gweinidog Addysg a Sgiliau i leihau canran y llefydd gweigion yn ein hysgolion - rhaid cydnabod fod sefyllfa yng Ngwynedd na ellir ei hanwybyddu. **Yng Ngwynedd mae'r ganran uchaf o lefydd gweigion yn ysgolion trwy Gymru - 28%.**

3.4.2. O ran nifer, **mae hyn yn golygu fod dros 6,400 o lefydd gweigion o fewn ysgolion y Sir, allasai, yn ôl Estyn - arwain at aneffeithlonrwydd ariannol sylweddol.**

3.4.3. Mae'r Cyngor eisoes wedi cychwyn symud ymlaen i ymateb i'r her yma a bydd cynlluniau arfaethedig yn cyfrannu i leihau'r ganran Sirol. Er hyn, ar ôl gwireddu'r cynlluniau arfaethedig mae her bellach o leihau oddeutu 2,500 o lefydd gweigion er mwyn ymgynraedd tuag at y targed cenedlaethol o 15%. Er bod adolygu trefniadaeth ysgolion yn heriol, yn ôl Estyn;

"Gall cau ac uno ysgolion fod yn ymarferion anodd a hirfaith ond dyma'r enghreifftiau mwyaf effeithiol o strategaethau a fydd yn cael gwared ar leoedd dros ben ac yn rhyddhau arbedion ar gyfer ail-fuddsoddi i godi safonau".

3.4.4. Gall rheoli lleoedd olygu ymdrech wrth sicrhau cydbwysedd o sicrhau digon o lefydd mewn ysgolion yn yr ardaloedd o dwf, a rhesymoli sefyllfaoedd sydd â llefydd gweigion. Mae cydnabyddiaeth ei bod yn afresymol disgwyl i leihau yr holl leoedd gwag yn yr

⁶ Atodiad 7 – Dogfen Ffederasiwn Penaethiaid Cynradd ar Ad-drefnu Ysgolion Cynradd

ysgolion. Mae dyletswydd i ddarparu digon o leoedd ysgol a'r angen i reoli amrywiadau yn y galw (canlyniad newidiadau demograffig a dewisiadau rhieni), mae angen mynd i'r afael â gormodedd o adeiladau gwag gan eu bod yn gallu clymu adnoddau y gellid eu defnyddio i wella'r ddarpariaeth addysgol.

- 3.4.5. Fel y nodwyd, mae'r Cyngor hwn wedi bod yn ystyried nifer fawr o ffactorau, yn cynnwys llefydd gweigion, wrth edrych i drawsnewid ei ddarpariaeth addysg mewn ardaloedd ar draws y Sir.
- 3.4.6. Mae rhaglen adeiladu Ysgolion 21G Llywodraeth Cymru yn cefnogi cynllunio strategol gan awdurdodau lleol er mwyn darparu adeiladau ysgol newydd neu well, gan leihau lleoedd gwag. Bydd cynigion ar gyfer buddsoddiad sydd wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn mynd i'r afael â chapasiti gwag a chyflwr gwael adeiladau ysgol ac yn cynorthwyo i ddarparu ysgolion cynaliadwy, cost-effeithiol sy'n addas ar gyfer yr 21^{ain} Ganrif.
- 3.4.7. Fodd bynnag, ar gyfer yr ardaloedd hynny nad ydynt eisoes wedi eu had-drefnu, neu wedi eu cynnwys yn rhaglen Ysgolion 21G bydd angen cymryd ymagwedd bragmatig, fwy creadigol, er mwyn mynd i'r afael â'r defnydd aneffeithlon o adeiladau ysgol.

4. CASGLIADAU A CHAMAU NESAF

- 4.0.1. Felly, o ystyried y cyd-destun a'r cefndir a osodwyd yn yr adroddiad, mae'r pedwar maes blaenoriaeth uchod yn cael eu hamlygu. O fewn y pedwar maes mae prosiectau unigol sydd yn cwmpasu'r Cynllun Blaenoriaethau. Bydd adroddiad pellach ynglŷn a chapasiti i gyflawni'r rhaglen gynhwysfawr hon. Dyma fanylion y rhaglen waith am y cyfnod nesaf :

4.1 Canolfan Rhagoriaeth Addysg Arbennig

- 4.1.1. Nodwyd dyhead gan y Cyngor i ddiwygio ei ddarpariaeth Addysg Arbennig oherwydd bod y ddarpariaeth bresennol yn Ysgol Hafod Lon dros ei chapasiti ac angen ei moderneiddio a'i hymestyn. Cyflwynwyd cais ar gyfer y datblygiad yma yn rhan o becyn Rhaglen Ysgolion 21G y Cyngor.
- 4.1.2. Mae darpariaeth briodol ac addas ar gyfer Gogledd y Sir yn Ysgol Pendalar, Caernarfon, a bydd y datblygiad yma yn anelu i sicrhau darpariaeth debyg, mewn man canolog, ar gyfer gweddill y Sir. Y bwriad yw darparu canolfan rhagoriaeth ranbarthol Addysg Anghenion Arbennig ac i resymoli'r ddarpariaeth ar gyfer disgyblion sydd wedi'u lleoli allan o'r Sir ar hyn o bryd. Nid yw'r ddarpariaeth bresennol wedi ei lleoli'n ganolog ar gyfer yr ardal mae'n ei gwasanaethu, ac nid yw'r cyfleusterau ynddi chwaith ddim yn cwrdd ag anghenion addysgol modern.
- 4.1.3. Er mwyn symud ymlaen â'r datblygiad hwn, argymhellir sefydlu Tîm Prosiect yn ystod Tymor yr Hydref i yrru'r prosiect ymlaen. Mae'r prosiect werth oddeutu £12.5miliwn.

4.2 Sefyllfaoedd Argyfyngus – Cyflwr Adeiladau – Adolygu a gwella darpariaeth addysg yn ardal Y Groeslon a datblygiad adeilad newydd ar gyfer Ysgol Glancegin

- 4.2.1. Mae'r Cyngor wedi bod yn monitro cyflwr rhan o adeilad Ysgol Y Groeslon ers peth amser. Caewyd cegin yr ysgol rhai blynyddoedd yn ôl, ac yn ddiweddar bu'n rhaid darparu addysg mewn unedau symudol ar gyfer rhai o'r disgyblion.
- 4.2.2. Gwnaethpwyd cais yn 2010 am arian o Raglen Cyfalaf Trawsffurfio Ton 3 (Tranche 3) gan Lywodraeth Cymru ar gyfer adeiladu ysgol newydd yn Y Groeslon. Bu'r cais yn aflwyddiannus, a barnwyd gan Lywodraeth Cymru nad oedd cyflwr yr adeilad ynddo ei hun yn ddigonol er mwyn rhyddhau'r arian. Roedd angen i'r cais fod ynghlwm wrth gynllun strategol ar gyfer darparu addysg mewn ardal er mwyn ymateb i ofynion strategol. Yn yr un modd ni fyddai modd i'r Cyngor edrych i wario ar un ysgol heb edrych ar sefyllfa yn ehangach.
- 4.2.3. Felly, yn unol â'r Strategaeth a phenderfyniad blaenorol gan y Cyngor Llawn (16/12/2010), oherwydd cyflwr bregus adeilad Ysgol Y Groeslon, a'r arweiniad a gafwyd gan Lywodraeth Cymru ynglŷn a chymorth ariannu, bydd angen blaenoriaethu trafodaethau lleol, a sefydlu Panel Adolygu ar gyfer yr ardal. Bydd angen symud mlaen gyda thrafodaethau i ddatblygu darpariaeth addysgol gyda chymorth y grant gan Lywodraeth Cymru a'r Cyngor ar y cyd.
- 4.2.4. Er mwyn gwneud hyn rhaid diffinio ardal benodol er mwyn mynd â'r drafodaeth hon yn ei blaen. Nid oes angen cynnal trafodaeth dalgylch gyfan Dyffryn Nantlle ar hyn o bryd gan fod y dalgylch yn ei chyfanrwydd yn isel o ran trefn blaenoriaeth. Yn wir, byddai cynnal trafodaeth dalgylch cyfan yn cymeryd llawer mwy o amser, a byddai hynny yn rhwystr i symud ymlaen yn ddi-oed gydag unrhyw opsiwn. Wrth ddiffinio'r ardal, ystyriwyd nifer o ffactorau.
- 4.2.5. Mae ardal Carmel a'r Fron yn ddaeryddol agos i'r Groeslon a hynny o fewn dalgylch Ysgol Dyffryn Nantlle. Mae daeryddiaeth a dalgylch naturiol yr ardal yn ei diffinio ei hunan. Ond, mae ffactorau eraill sydd yn cryfhau'r rhesymeg ymhellach.
- 4.2.6. Mae nifer arwyddocaol o lefydd gweigion yn y tair ysgol:

Ysgol	Niferoedd			
	Disgyblion Medi 2011	Capasiti'r Ysgol	Nifer Lle Gwag	Canran Lle Gwag
Groeslon	84	128	44	34%
Carmel	47	78	31	40%
Bronyfoel	30	52	22	42%
Cyfanswm	161	258	97	

O ran nifer – mae hyn gyfystyr â bron iawn i 100 o lefydd gweigion (97).

- 4.2.7 Mae tua £3,000 (£2,958) o wahaniaeth yng nghost y pen rhwng y 3 ysgol - mae anghyfartaledd yn hyn o beth mewn cwta 2 filltir o bellter.

4.2.8 Mae gan y Cyngor gyfrifoldeb i ddefnyddio arian cyhoeddus yn ddarbodus gan sicrhau cynladwyedd ysgolion yn unol â'r Strategaeth. Er mwyn sicrhau defnydd effeithlon o adnoddau rhaid cymeryd y cyfle i ystyried yr opsiynau fydd yn sicrhau darpariaeth addysg gynaliadwy a chadarn i'r dyfodol a hynny o fewn fframwaith y Strategaeth.

4.2.9 Drwy ddiffinio'r ardal yn y modd yma felly, mae gan y Cyngor gyfle;

A) I ddenu cyfraniad ariannol gan Lywodraeth Cymru

B) Gwireddu nifer o ddyheadau'r strategaeth drwy gael llawer gwell effaith ar:

- Gysoni maint dosbarthiadau a lleihau'r amrediad oedran sydd mewn dosbarthiadau
- Ymateb i'r her yn y newid poblogaeth fydd yn debygol o ddigwydd i'r dyfodol
- Gwella amgylchedd dysgu i fwy o ddisgyblion gan sicrhau ysgol fyddai'n gallu diwallu anghenion ysgolion yr 21G
- Sicrhau arweinyddiaeth a rheolaeth gadarn
- Sicrhau adnodd newydd, addas i bwrpas a chynaliadwy
- Lleihau amrediad cost y pen ar gyfer darparu addysg yn yr ardal
- Cysoni nifer o ysgolion yn yr ardal i gyd fynd â'r galw
- Rhyddhau arian i'w wario ar blant yn y gyfundrefn addysg yn hytrach nag ar adeiladau a chynnal yr isadeiledd bresennol
- Lleihau lefydd gweigion sylweddol sydd yn yr ysgolion gan gynyddu effeithiolrwydd

4.2.10 Bwriedir felly, cynnal trafodaeth ar ddyfodol darpariaeth addysg gynradd yn ardal pentrefi - Y Groeslon, Carmel a'r Fron. Bydd panel o gynrychiolwyr o ysgolion Y Groeslon, Carmel a Bronyfoel yn cael ei ffurfio i drafod y mater.

4.2.11 Fel rhan o'r cais ariannol o'r Rhaglen Ysgolion 21G, llwyddwyd i agor y drws i ddenu'r buddsoddiad ar gyfer adeiladu ysgol newydd ar gyfer Ysgol Glancegin. Mae adeilad yr ysgol yma mewn cyflwr gwael. Ni fydd angen cynnal adolygiad llawn o'r dalgylch cyfan yn ardal ehangach Bangor. Yn unol â'r Strategaeth mae angen datblygu cynllun ar gyfer darparu addysg ym Maesgeirchen oherwydd cyflwr bregus yr adeilad.

4.2.12 Bydd cryn waith angen ei wneud cyn y bydd yr ysgol newydd yn cael ei datblygu. Bydd angen datblygu cynllun busnes cadarn, a datblygu cynlluniau ategol fydd yn canolbwyntio ar anghenion y plentyn a'r teulu fydd yn cyd-fynd efo'r datblygiad adeiladol. Y gobaith ydy y bydd modd dod â buddion ehangach i'r gymuned hon drwy'r datblygiad a manteisio ar brofiadau a datblygiadau fu ynghlwm wrth ddatblygu Ysgol Yr Hendre yng Nghaernarfon.

4.2.13 Er mwyn gwneud y gwaith bydd angen sefydlu Tîm Prosiect yn y blynyddoedd nesaf, gyda'r pwyslais ar weithio gyda phrosiectau cymunedol a theuluol. Yn ychwanegol i'r buddiannau hyn, bydd modd dileu nifer fawr o lefydd gweigion sydd yn yr ysgol.

4.3 Cynlluniau Ar y Gweill

- 4.3.1 Mae nifer o gynlluniau ar droed yn nalgylchoedd Tywyn, Y Berwyn a'r Gader yn barod. Bydd angen sicrhau fod y cynlluniau hynny yn cael eu gwireddu yn unol â phenderfyniadau a wnaethpwyd eisoes, ac yn unol â phenderfyniadau arfaethedig.
- 4.3.2 Cynlluniau sydd eisoes wedi eu penderfynu arnynt yn derfynol ac angen eu gweithredu:
- Datblygu a sefydlu Ysgol Ardal ym Mro Dysynni a chau ysgolion Bryn-crug, Llanegryn a Llwyngwril
 - Datblygiad Ysgol Penybryn, Tywyn a chau Ysgol Aberdyfi
 - Gwelliannau gweddill dalgylch Tywyn a sefydlu Ffederasiwn Ysgolion Dyffryn Dulas a Pennal
 - Datblygiad Ysgol OM Edwards a chau Ysgol Y Parc
- 4.3.3 Cynlluniau ble disgwylir am benderfyniad arfaethedig neu ble bo trafodaethau pellach i'w gwireddu:
- Sefydlu Ysgol Ardal Aml-Safle ym Mrithdir a Dinas Mawddwy a chau ysgolion Brithdir, Dinas Mawddwy, Machreth ac Ieuan Gwynedd (yn amodol ar benderfyniad y Gweinidog Addysg a Sgiliau)
 - Symud ymlaen â thrafodaethau sefydlu Cymuned Ddysgu Gydol Oes yn Nolgellau
 - Parhau â thrafodaethau sefydlu Campws Gydol Oes yn Bala a chau ysgolion Y Berwyn, Beuno Sant a Bro Tegid
 - Gwelliannau ysgolion Bro Tryweryn a Ffridd Y Llyn

4.4 Sefyllfaoedd Bregus - Niferoedd Isel Mewn Ysgolion

- 4.4.1 Nodwyd ynghynt yn yr adroddiad fod plant, staff a rheini rhai o ysgolion yn y Sir wedi wynebu sefyllfaoedd heriol ble mae niferoedd disgyblion yn disgyn i lefel isel iawn. Gall niferoedd ysgol ddisgyn mor isel nes eu hystyried fel sefyllfa argyfyngus. Mewn sefyllfa o'r fath rhaid ystyried tegwch i ddisgyblion a staff.
- 4.4.2 Felly, bydd angen datblygu mecanwaith addas i fonitro ac asesu sefyllfaoedd ysgolion, gan ymateb yn briodol pan fydd niferoedd disgyblion yn disgyn i lefel fregus. Bydd angen ystyried sefyllfaoedd bregus sydd yn codi mewn ysgolion unigol, gan gynnal trafodaethau priodol i geisio dod ag atebion cynaliadwy a rhoi sicrwydd i addysg y disgyblion.

4.5 Llefydd Gweigion

- 4.5.1 Fel rhan o'r rhaglen waith i ymateb i her y Llywodraeth i leihau llefydd gweigion bydd angen cynnal arolwg o wir ddarlun llefydd gweigion yn ysgolion y Sir. Bwriedir llunio rhaglen waith o gamau syml, ymarferol y gellid eu cymryd i ostwng nifer y llefydd gweigion ar draws y Sir:
- Ail ymweld â chapasiti ysgolion i weld beth yw gwir ddefnydd yr adeiladau a chyfrifo llefydd gweigion yn fwy manwl fel gwaelodlin.
 - Adnabod ysgolion sydd â llefydd gweigion "sylweddol" gan flaenoriaethu'r sefyllfaoedd hyn
 - Rheoli'r gyfundrefn mynediad i sicrhau bod agweddau capasiti yn cael sylw priodol
 - Bydd angen cymryd ymagwedd bragmatig, fwy creadigol, er mwyn mynd i'r afael â'r defnydd aneconomaidd o adeiladau ysgol gan edrych ar ddefnydd amgen o

ystafelloedd/adeiladau a bod yn effro i gyfleon i wneud defnydd mwy effeithlon o adeiladau ysgolion.

4.6 Rhan Orllewinol o Ddalgyrch Y Gader

4.6.1 Fel y nodwyd, mae trafodaethau ar y gweill yn dalgyrch Y Gader, a bydd angen dychwelyd i ran orllewinol y dalgyrch i edrych ar y modd gorau o ddarparu addysg yn yr ardal i'r dyfodol. Rhagwelir cynnal y drafodaeth yma o fewn tymor canolig y rhaglen waith.

4.7 Darpariaeth Addysg ym Meirionnydd

4.7.1 Mae pryder gwirioneddol ynglŷn â sefyllfa'r ddarpariaeth addysg ym Meirionnydd. Yn wir, yn unol â'r Strategaeth gynradd, dalgyrchoedd yr ardal yma a flaenoriaethwyd oherwydd fod y sefyllfa yn fregus yn sgil nifer o ffactorau sydd yn cynnwys; lleihad mewn niferoedd disgyblion, cyflwr adeiladau a phroblemau recriwtio penaethiaid.

4.7.2 Nodwyd fod trafodaeth a gwaith cychwynnol eisoes ar droed i edrych ar ddyfodol darpariaeth addysg uwchradd ym Meirionnydd sydd yn cwmpasu ysgolion uwchradd Tywyn, Y Berwyn (Bala), Y Gader, Y Moelwyn (Blaenau Ffestiniog) ac Ardudwy (Harlech). Yn wir, mewn dwy ddalgyrch, mae'r drafodaeth ar y sector cynradd wedi ymestyn i gynnwys yr uwchradd yn dalgyrchoedd y Berwyn a'r Gader. Ond, cydnabyddir bod sefyllfa'r ddarpariaeth addysg uwchradd yn ardal Meirionnydd angen sylw penodol yn fuan. Dyma rai ffeithiau ynglŷn â'r sefyllfa:

- Ers 1975 mae oddeutu 1000 yn llai o ddisgyblion yn yr ysgolion uwchradd.
- O ran cymhariaeth genedlaethol, maint cyfartalog ysgol uwchradd yng Nghymru yw 900 o ddisgyblion – tra bod cyfartaledd maint ysgol uwchradd ym Meirionnydd yn 350.
- Mae rhagolygon yn dangos fod y tueddiad yma o leihad am barhau eto am oddeutu 10 mlynedd – gyda rhagolygon o gyfanswm o oddeutu 1400 o ddisgyblion rhwng y 5 ysgol ym Meirionnydd erbyn 2020. Gall rhai ysgolion uwchradd Meirionnydd fod mor fach â 240(au) erbyn diwedd y ddegawd hon.
- Mae cyfartaledd llefydd gweigion yn ysgolion uwchradd Meirionnydd yn 44%, o gymharu â chyfartaledd Gwynedd yn 30% a Chymru yn 15%.
- Mae'r lleihad mewn niferoedd – ynghyd â'r sefyllfa ariannol gyffredinol yn golygu ei bod yn her medru cynnal digon o gynhwysedd addysgol i ddarparu'r cwricwlwm.
- Mae pryderon ynglŷn â chynladwyedd cynnal safonau o fewn y fframwaith addysgol presennol.

4.7.3 Bydd rhaid cynnal trafodaeth ar ddyfodol addysg yn ei gyfanrwydd gyda'r nôd o sicrhau dyfodol cynaliadwy i addysg yr ardal. Argymhellir cynnal gweithdy i Aelodau Meirionnydd i ailgynnau'r trafodaethau, a symud y mater yn ei flaen i drafod y cyfeiriad gorau ar gyfer darparu addysg yn yr ardal i'r dyfodol.

5 Crynodeb

5.1 O fewn y rhaglen drawsnewidiol yma yn narpariaeth addysg Gwynedd, mae nifer o brosiectau a chynlluniau o bwys. Mae'r rhain yn ategu ei gilydd ac yn cyfrannu tuag at yr her o sicrhau ein bod yn rhoi'r cyfle a phrofiadau gorau i'n plant a phobl ifanc, a hyn er mwyn gwireddu eu potensial i'r dyfodol a hynny drwy wneud y defnydd gorau o'r adnoddau sydd gennym. Bydd adroddiadau pellach i ddilyn ar faterion penodol yn unol â cherrig milltir y prosiectau unigol.

5.2 I grynhoi felly, nodir isod penawdau y Cynllun Blaenoriaethau:

- i. Adolygu'r ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal Y Groeslon, i gynnwys Carmel a Bronyfoel (Fron).
- ii. Gwireddu cynlluniau y penderfynwyd yn derfynol arnynt eisoes yn nalgylchoedd Tywyn a'r Berwyn, sef;
 - Datblygu, adeiladu a sefydlu Ysgol Ardal ym Mro Dysynni a chau ysgolion Brynchrug, Llanegryn a Llwyngwrlil
 - Datblygiad Ysgol Penybryn, Tywyn a chau Ysgol Aberdyfi
 - Gwelliannau gweddill dalgylch Tywyn a sefydlu Ffederasiwn Ysgolion Dyffryn Dulas a Pennal
 - Datblygiad Ysgol OM Edwards a chau Ysgol Y Parc
- iii. Rhoi cynllun a rhaglen waith fanwl mewn lle ar gyfer datblygu'r Ganolfan Rhagoriaeth Addysg Arbennig.
- iv. Cynnal adolygiad cynhwysfawr o ddarpariaeth addysg gynradd ac uwchradd ym Meirionnydd.
- v. Datblygu mecanwaith a chymeryd camau priodol mewn sefyllfaoedd ysgolion sydd yn fregus oherwydd eu niferoedd isel.
- vi. Symud ymlaen â thrafodaethau a chynlluniau yng ngweddill dalgylchoedd Y Berwyn ac Y Gader;
 - Sefydlu Ysgol Ardal Aml-Safle ym Mrithdir a Dinas Mawddwy a chau ysgolion Brithdir, Dinas Mawddwy, Machreth ac Ieuan Gwynedd (yn amodol ar benderfyniad y Gweinidog Addysg a Sgiliau)
 - Symud â thrafodaethau sefydlu Cymuned Ddysgu Gydol Oes yn Nolgellau
 - Adolygu'r ddarpariaeth addysg yng ngorllewin dalgylch Y Gader
 - Symud â thrafodaethau a datblygu cynlluniau sefydlu Campws Gydol Oes yn Bala a gwelliannau yn ysgolion Bro Tryweryn a Ffridd Y Llyn
- vii. Gwneud gwaith ymchwil i sefyllfa llefydd gweigion yn ysgolion y sir ac ystyried cynlluniau i leihau llefydd gweigion.
- viii. Symud ymlaen â thrafodaethau a datblygu cynlluniau i adeiladu adeilad newydd ar gyfer Ysgol Glancegin.

6. Argymhelliad

6.1 Argymhellir y dylai'r Cabinet dderbyn y cyfeiriad sy'n cael ei amlinellu yn yr adroddiad hwn gan nodi cynnwys y Cynllun Blaenoriaethau sydd yn cynnwys materion penderfynwyd arnynt eisoes, ac yn ychwanegol;

- i. Penderfynu blaenoriaethu adolygiad o ddarpariaeth addysg gynradd yn ardal Y Groeslon, i gynnwys Carmel a Bronyfoel (Fron).
- ii. Penderfynu bwrw mlaen a symud trafodaeth sefyllfa ysgolion Meirionnydd gan adrodd ymhellach ar fanylion y cynllun i'r Cabinet
- iii. Penderfynu cynnal gwaith ymchwil i sefyllfa llefydd gweigion yn ysgolion y sir ac ystyried cynlluniau i leihau llefydd gweigion

Barn Y Swyddogion Statudol

Y Prif Weithredwr:

1. Rwyf yn croesawu yr hwylustod o gael holl gynlluniau moderneiddio trefniadaeth ysgolion mewn un ddogfen a'r wybodaeth ynglŷn ag effaith y cynlluniau ar ardaloedd gwahanol i'r tymor canolig.
2. Mae'r argymhellion yn adlewyrchu'r camau pellach sy'n angenrheidiol i gyflawni penderfyniadau sydd eisoes wedi cael sylw'r Cyngor. Mae sefyllfa benodol cynladwyedd Addysg uwchradd Meirionnydd yn fater o bryder sylweddol ac mae'n bwysig bod Aelodau a swyddogion yn cefnogi'r Aelod Cabinet i gyfarch y broblem mewn ffordd greadigol ac effeithiol

Y Swyddog Monitro:

“Mae'r adroddiad yn darparu diweddariad amserol o sefyllfa yr amryw faterion sydd ar y gweill ym maes trefniadaeth ysgolion ynghyd a chamau gweithredol. Wrth i'r gwaith fynd ymlaen bydd angen cymhwyso gofynion cyfreithiol i'r cynllunio a phenderfyniadau. Dim sylwadau ychwanegol o safbwynt priodoldeb ar hyn o bryd.”

Y Pennaeth Cyllid:

“Rwy'n cefnogi'r bwriad i ad-drefnu ysgolion mewn modd teg a rhesymegol, er gwaetha'r her o ymdrechu i gyflawni'r amcanion yma mewn cyd-destun ariannol hynod heriol. Mae'r adroddiad yn adnabod sawl ardal lle mae risgiau wrth oedi a byddai buddion wrth symud ymlaen.

Byddwn yn pwysu a mesur y risgiau wrth ddadansoddi a sylwebu ar ardrawiad ac ymhlygiadau ariannol yr opsiynau unigol wrth i'r tîm prosiect ddatblygu'r cynlluniau perthnasol, fel ddigwyddodd yn nalgylchoedd Tywyn, Y Berwyn a'r Gader lle bu penderfyniadau eisoes.”

Atodiadau

Atodiad	Dogfen
Atodiad 1	Addysg Gynradd o Ansawdd Gorau i Blant Gwynedd
Atodiad 2	Rhaglen Strategol – Tuag at 2025’
Atodiad 3	Adroddiad Estyn Mai 2012 - ‘Sut mae lleoedd dros ben yn effeithio ar yr adnoddau sydd ar gael i wario ar wella deilliannau ar gyfer disgyblion’
Atodiad 4	Copi o lythyr y Gweinidog Addysg a Sgiliau ar yr angen i leihau llefydd gweigion
Atodiad 5	Copi o lythyr yr Aelod Cabinet yn ymateb i lythyr Gweinidog Addysg a Sgiliau
Atodiad 6	Prif Faterion 2012-2017 – Aelod Cabinet Addysg ac Aelod Arweiniol Plant a Phobl Ifanc Cyngor Gwynedd
Atodiad 7	Dogfen Ffederasiwn Penaethiaid Cynradd ar Ad-drefnu Ysgolion Cynradd